

Klimaatadaptatiemonitor

Mei 2020

Inhoudsopgave

Achtergrond & aanpak	Pagina	3
Management Summary	Pagina	6
Resultaten		
Ervaring en houding t.a.v. het klimaat	Pagina	10
Kennis en informatie over klimaatbestendigheid	Pagina	18
Houding t.a.v. de klimaatbestendigheid van de woning	Pagina	23
Treffen van maatregelen	Pagina	27
Bijlagen	Pagina	31

A Dutch windmill stands in a lush green field under a dramatic sunset sky. The sun is low on the horizon, casting a warm glow over the scene. The windmill is a traditional wooden structure with a dark roof and lattice-work sails. A narrow canal or path leads to the windmill, bordered by a wooden fence. The foreground is filled with tall, vibrant green grass. The background shows a flat landscape with distant buildings and a clear blue sky with scattered clouds.

Achtergrond & Aanpak

HET KLIMAAT VERANDERT

- Klimaatverandering leidt tot meer hittegolven, vaker extreme neerslag, en meer droogte perioden. Als Nederland zich hier niet op voorbereidt, heeft dit invloed op de gezondheid van mensen, leefbaarheid van buurten, comfort in woningen en gebouwen, en leidt dit tot economische schade.

VOORKOMEN MET KLIMAATBESTENDIGE WONINGEN

- Met haar coöperatieve achtergrond gelooft Achmea sterk in het gezamenlijk aanpakken van uitdagingen. Klimaatverandering is zo'n uitdaging. De verzekeraar ziet het ongemak en de kosten van schade veroorzaakt door klimaatverandering bij klanten. Achmea is daarom een samenwerkingsverband aangegaan onder de naam BlueLabel, om klanten te helpen zichzelf te bewapenen tegen de gevolgen van bijvoorbeeld wateroverlast.
- De Nederlander kan zelf ook wat doen tegen wateroverlast en hittestress, door de woning (en directe omgeving) klimaatbestendig te maken. Bijvoorbeeld door het verduurzamen van de woning of meer groen in de tuin (*'tegels eruit, groen erin'*). De vraag is: Hoe denken Nederlanders over de klimaatverandering? En in hoeverre zijn zij zich bewust van hun eigen impact (inrichting woonomgeving)? En vinden zij dat zij aan zet zijn of ligt de verantwoordelijkheid bij de (lokale) overheid? En in welke mate verandert dit in de tijd?
- Achmea heeft onderzoek uitgevoerd naar de 'klimaatbestendigheid' van woningen in Nederland. Zij onderzocht:
  - de huidige kennis van Nederlanders over dit onderwerp;
  - wat zij hiervan vinden (houding);
  - en of zij reeds maatregelen hebben getroffen om overlast te voorkomen of dit nog van plan zijn.

OPZET EN RAPPORTAGE

- In augustus 2019 voerden we een zogenaamde 0-meting uit waarin we de kennis, houding en getroffen maatregelen van Nederlanders rondom de ‘klimaatbestendigheid’ van woningen in kaart hebben gebracht. Om te achterhalen hoe dit zich in de tijd ontwikkelt, voerden we een vervolgmeting uit (april 2020). We hebben 1.001 Nederlanders van 18 jaar en ouder ondervraagd. Hierbij is rekening gehouden met een representatieve verdeling op leeftijd, geslacht, regio en opleiding.
- We rapporteren de uitkomsten op totaalniveau. Voor zover er relevante verschillen zijn tussen de metingen maken we er expliciet melding van. We hebben ook gekeken naar relevante verschillen tussen doelgroepen. We vonden deze vooral bij woonsituatie en opleiding en hebben deze op pagina 11 in een overzicht weergegeven.
- In z’n algemeenheid kunnen we stellen dat het weerbeeld voorafgaand aan de meting (uiteeraard i.r.t. overlast) bepalend is hoe respondenten de vragenlijst invullen. Het onderzoek in augustus 2019 is uitgevoerd vlak na een hittegolf (22-27 juli 2019). Dit heeft veel invloed gehad op de resultaten. Het weer voorafgaand aan de meting in april 2020 was betrekkelijk rustig. Dit verklaart dat men er anders tegenaan kijkt. De vier stormen in februari 2020 (o.a. Ciara en Dennis) lijken niet tot heel veel overlast aan de woning te hebben geleid waar de hitte in de zomer van 2019 dat wel had.
- De antwoorden op open vragen hebben we op een kwalitatieve wijze meegenomen in de rapportage (tendens, quotes).
- In de bijlage van deze rapportage hebben we de volledige ‘technische verantwoording’ van het onderzoek opgenomen.

Management Summary

Management Summary

Hoewel veel Nederlanders overlast ervaren van extreme weersomstandigheden, zien zij (nog) geen noodzaak de woning klimaatbestendig te maken.

Veel Nederlanders ervaren overlast in en om de woning door extreme weersomstandigheden, zoals hevige regen, wind en hitte.

- Ruim een derde van de Nederlanders ziet de veranderingen in het klimaat als oorzaak van overlast. Er bestaat overigens wel verdeeldheid over de relatie tussen de overlast en de klimaatverandering. Dat geldt ook rondom de discussie over klimaatverandering in het algemeen: Een kwart van de Nederlanders vindt deze discussie overdreven. Ongeveer de helft vindt dit niet het geval.

Nederlanders zijn over het algemeen niet erg bezorgd om het veranderende klimaat en de klimaatbestendigheid van hun woningen. Men denkt hiervoor al maatregelen getroffen te hebben of dat ze hier nog genoeg tijd voor hebben als het echt nodig is.

- De stormen die in het voorjaar van 2020 door het land raasden, lijken nog op het netvlies van de Nederlanders te staan: zij zien stormen nu als veruit het grootste klimaatrisico. Al had een groot deel geen direct overlast van de stormen door bijvoorbeeld omgewaaide bomen of afgewaaide dakpannen. De urgentie ontbreekt hierdoor om de woning klimaatbestendig te maken.

Hoewel men zegt te begrijpen wat klimaatbestendigheid van een woning inhoudt, is er weinig *echte* kennis over hoe men dit precies kan doorvoeren. Hier is meer aandacht en informatie voor nodig.

- Nederlanders geven aan niet goed op de hoogte te zijn van hoe ze hun woning bestand kunnen maken tegen extreme weersomstandigheden. Men ontvangt weinig informatie over hoe ze hun woning klimaatbestendiger kunnen maken, terwijl deze behoefte er wel is.
- Men is wel bekend met sommige maatregelen zoals isolatie of meer groen in de tuin. De vraag is of ze dit aan klimaatbestendigheid koppelen of dat ze bekend zijn met de opties zelf (bijvoorbeeld om zelf energie te besparen).

Klimaatbestendigheid van een woning vinden Nederlanders belangrijk, en ze zien vooral zichzelf als verantwoordelijke. Een deel geeft al aan hun woning goed beschermd te hebben. Maar is dat ook echt zo?

- De meeste Nederlanders vinden dat vooral zichzelf, maar ook de overheid zich bezig zou moeten houden met (de gevolgen van) klimaatverandering. Maar ook in relatie tot het klimaatbestendig maken van de woning.
- Een deel van de Nederlanders is bereid om tijd en geld te investeren in het klimaatbestendiger maken van hun woning. Ze weten alleen niet zo goed hoe ze dit moeten aanpakken: meer dan de helft zou willen dat hier meer aandacht aan werd besteed.
- Naast het gebrek aan kennis zijn de kosten die verbonden zijn aan het klimaatbestendig maken van de woning een belangrijk argument om geen actie te ondernemen. Men heeft de perceptie dat aanpassingen aan de woning prijzig zijn.

De urgentie van klimaatbestendigheid lijkt hoog tijdens of net na extreme weersomstandigheden, zoals een storm of hittegolf. Dit zijn dan ook de momenten waarop mensen geïnformeerd zouden moeten worden over de manier waarop ze hun woning klimaatbestendiger kunnen maken. Dan heb je hun aandacht.

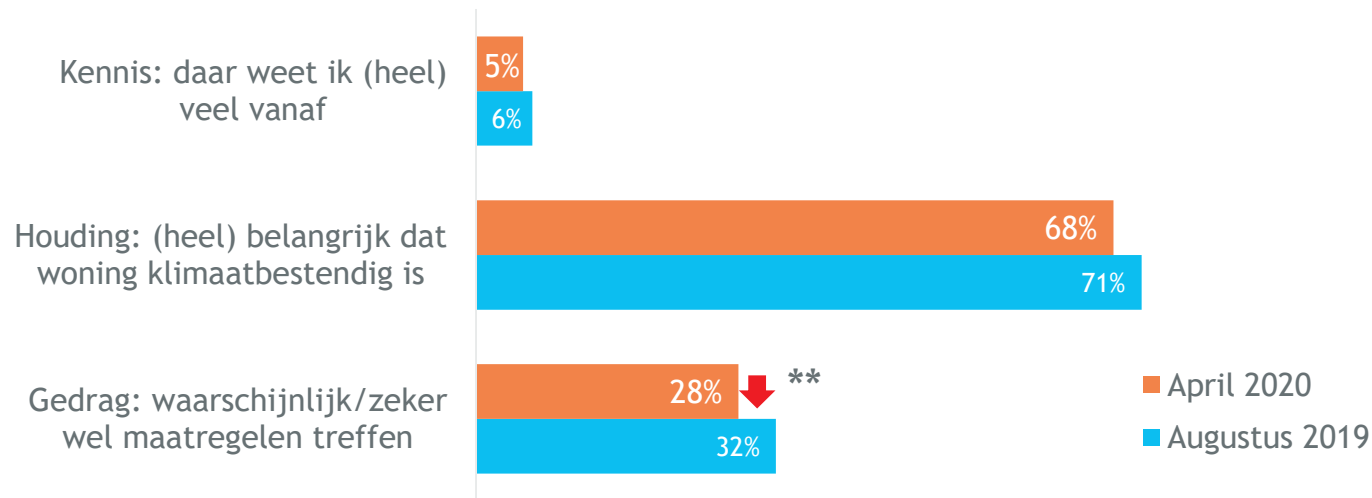
- In z'n algemeenheid kunnen we stellen dat het weerbeeld voorafgaand aan de meting (uiteraard i.r.t. overlast) bepalend is hoe respondenten de vragenlijst invullen. Het onderzoek in augustus 2019 is uitgevoerd vlak na een hittegolf (22-27 juli 2019). Dit heeft veel invloed gehad op de resultaten. Het weer voorafgaand aan de meting in april 2020 was betrekkelijk rustig. Dit verklaart dat men er anders tegenaan kijkt. De vier stormen in februari 2020 (o.a. Ciara en Dennis) lijken niet tot heel veel overlast aan de woning te hebben geleid waar de hitte in de zomer van 2019 dat wel had. Met andere woorden de urgentie was in augustus 2019 hoger dan in april 2020.

Barometer: Hoewel Nederlanders klimaatbestendigheid belangrijk vinden, alleen handelen er in mindere mate naar.

- Veel Nederlanders vinden het belangrijk dat hun woning klimaatbestendig is; de kennis van hoe ze dit kunnen bereiken is echter laag. De intentie om (verdere) maatregelen te treffen omtrent het klimaatbestendig maken van hun woning is gedaald ten opzichte van augustus 2019. Wellicht dat een aantal Nederlanders die al meerdere maatregelen hebben doorgevoerd, hierin verzadigd zijn geraakt. Daarnaast zou de coronacrisis op dit moment voor andere prioriteiten bij mensen kunnen zorgen.

Barometer kennis, houding en gedrag*

* De vraagstelling is veranderd in de meting van april 2020 t.o.v. de meting van augustus 2019.

** Let op: het onderzoek is uitgevoerd tijdens de coronacrisis. Wellicht dat Nederlanders daarom andere prioriteiten stellen.

↑ ↓ Significant lager of hoger dan beide andere groepen.

Vraag kennis: In welke mate bent u op de hoogte van de mogelijkheden om uw woning zelf klimaatbestendiger te maken? / Wat weet u van de mogelijkheden om uw woning zelf klimaatbestendiger te maken? **Basis:** Allen (2019 n=1.055, 2020 n=1.001)

Vraag houding: In welke mate vindt u het belangrijk dat uw woning klimaatbestendig is? **Basis:** Allen (2019 n=1.055, 2020 n=1.001)

Vraag gedrag: In hoeverre bent u van plan (meer) maatregelen te treffen om uw woning klimaatbestendiger te maken? **Basis:** Allen (2019 n=1.055, 2020 n=1.001)

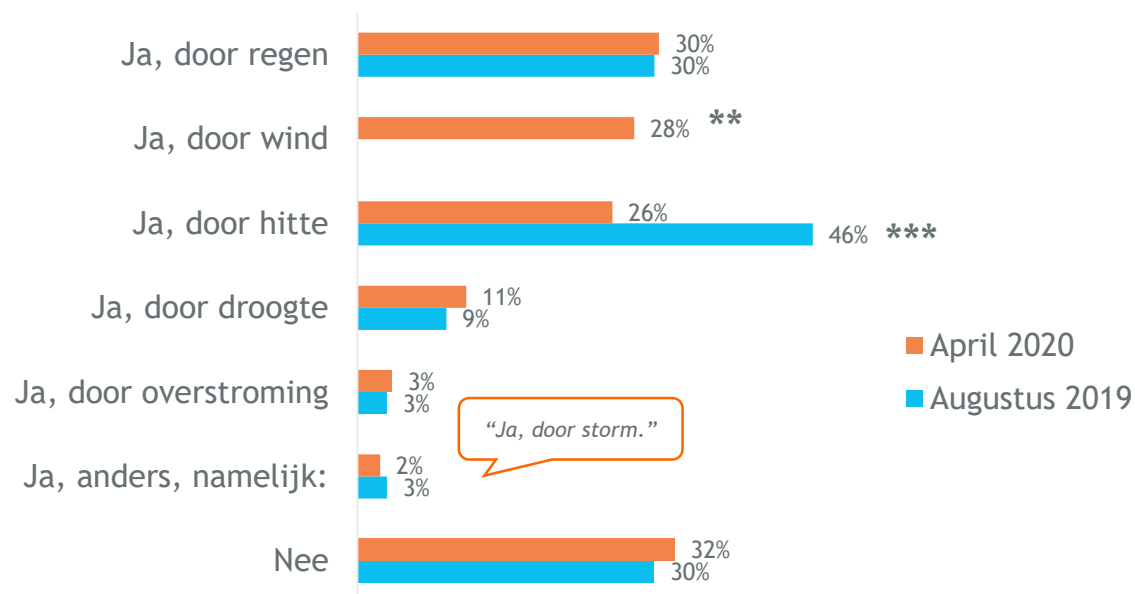
Resultaten

Ervaring en houding t.a.v. het klimaat

Het merendeel van de Nederlanders heeft de afgelopen maanden overlast* ervaren door extreme weersomstandigheden in en om hun woning.

- We zien in onderstaande figuren een tweetal verschillen: men geeft aan dat men minder vaak overlast ervaart door hitte en minder Nederlanders geven aan dat de overlast de afgelopen zes maanden is toegenomen. De meting in augustus 2019 is uitgevoerd vlak na de hittegolf van eind juli. Dat was zeer bepalend voor de beantwoording van deze vragen en verklaart het verschil. De afgelopen maanden was het weer ‘betrekkelijk’ rustig, en ook wel warm voor het jaar. De vier stormen in februari 2020 (o.a. Ciara en Dennis) lijken niet tot heel veel overlast aan de woning te hebben geleid waar de hitte in de zomer van 2019 dat wel had.

Ervaring overlast

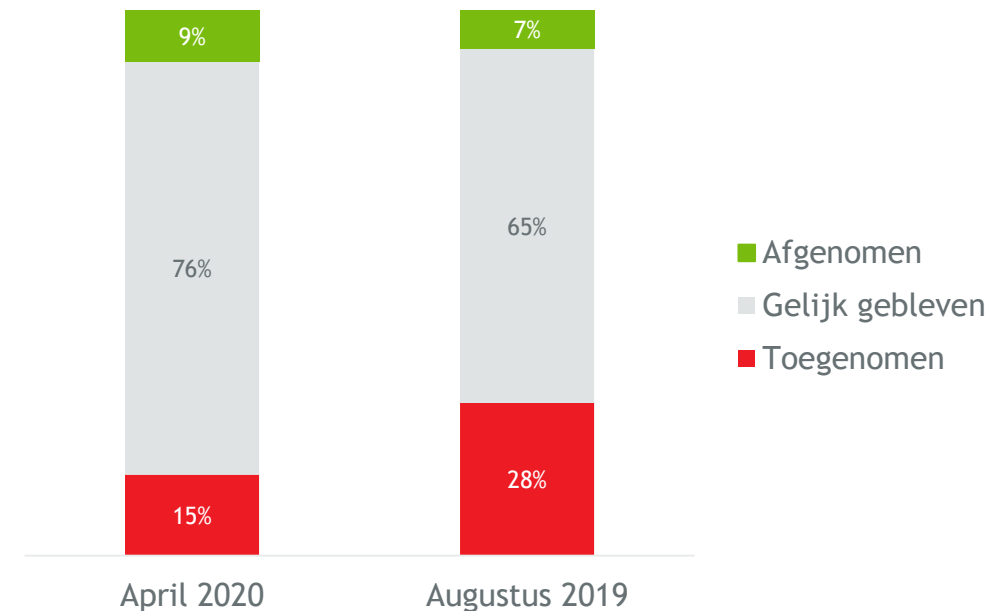

* Overlast is hinder op een onacceptabel niveau.

** Deze optie is niet in augustus 2019 voorgelegd.

*** Het onderzoek in augustus 2019 is uitgevoerd vlak na een hittegolf (22-27 juli 2019), dit heeft invloed gehad op de resultaten.

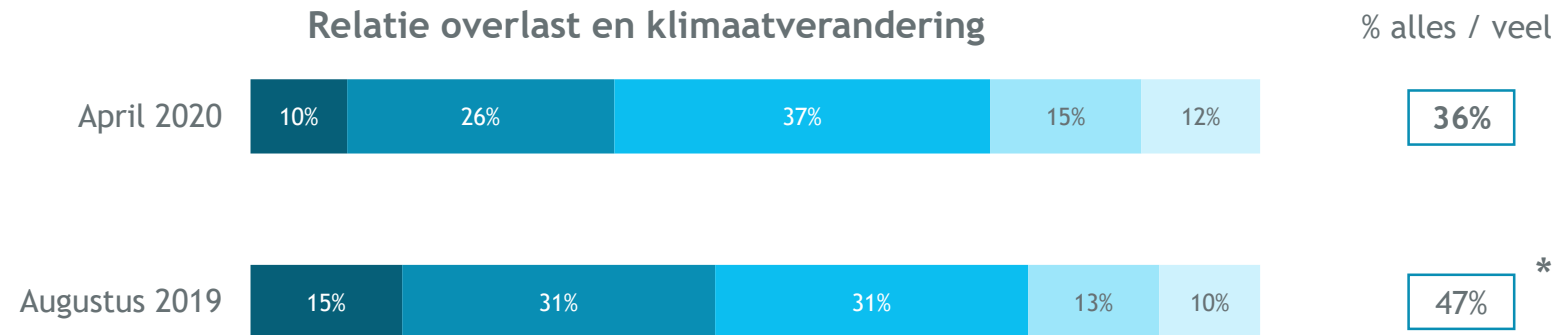
Overlast afgelopen zes maanden

Vraag: Heeft u wel eens overlast ervaren in en om uw woning als gevolg van extreme weersomstandigheden? Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

Vraag: Is de overlast in en om uw woning als gevolg van extreme weersomstandigheden in de afgelopen zes maanden veranderd? Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

Ruim een derde van de Nederlanders die overlast ervaart, wijt dit aan klimaatverandering.

- Heeft er alles mee te maken
- Heeft er veel mee te maken
- Heeft er een beetje mee te maken
- Heeft er (bijna) niets mee te maken
- Heeft er helemaal niets mee te maken

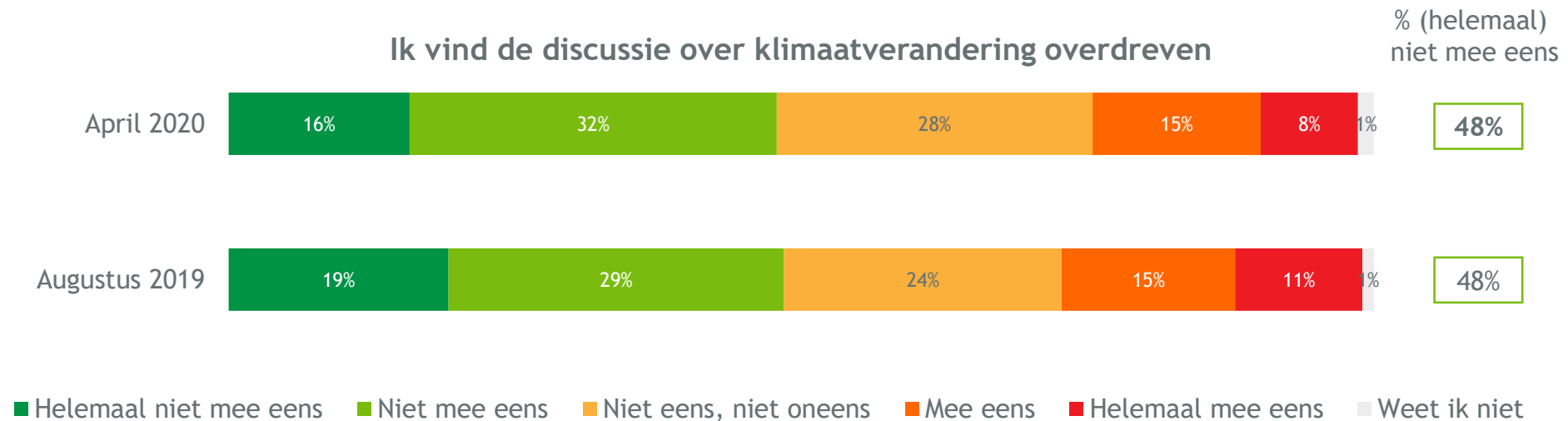
* Het onderzoek in augustus 2019 is uitgevoerd vlak na een hittegolf (22-27 juli 2019). Dit heeft veel invloed gehad op de resultaten. Het weer voorafgaand aan de meting in april 2020 was betrekkelijk rustig. Dit verklaart dat men er anders tegenaan kijkt.

Vraag: In hoeverre denkt u dat deze overlast iets te maken heeft met de klimaatverandering?

Basis: Heeft overlast ervaren (augustus 2019 n=743, april 2020 n=680)

Nederlanders zijn verdeeld over de discussie rondom klimaatverandering.

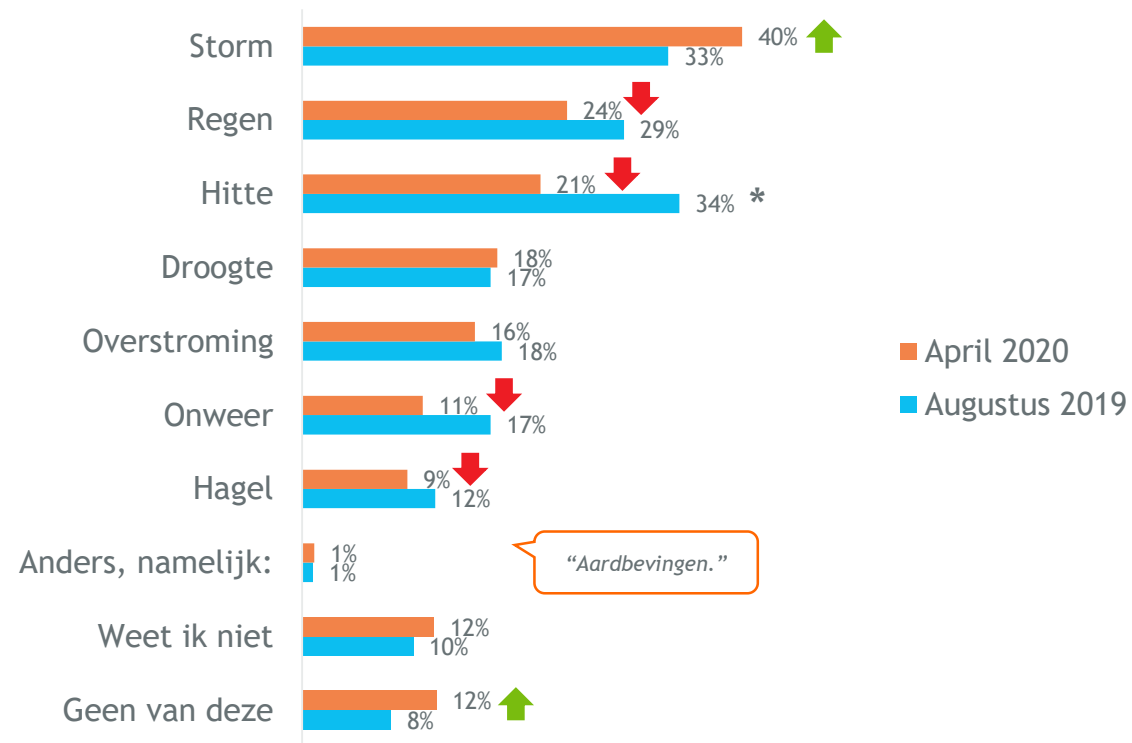
- Dit is niet anders dan in augustus 2019. Waar ongeveer de helft van de Nederlanders de discussie niet als overdreven beschouwt, vindt ongeveer een kwart dit wel het geval. Iets meer dan een kwart staat hier neutraal tegenover.

Storm is volgens twee vijfde van de Nederlanders het grootste klimaatrisico voor hun woning. Ciara en Dennis staan nog op het netvlies.

- In februari 2020 hebben enkele stormen het land geteisterd, dat verklaart het verschil.
- Maar ook regen speelt een rol. De mate waarin men regen, hitte, onweer en hagel als bedreiging ziet is afgenomen. Het rustige weer in het voorjaar is hier hoogstwaarschijnlijk de verklaring voor.

Grootste klimaatrisico voor de woning: hevige/extreme...

↑ ↓ Significant lager of hoger dan beide andere groepen.

* Let op: het onderzoek is uitgevoerd vlak na een hittegolf (22-27 juli 2019), dit heeft invloed gehad op de resultaten

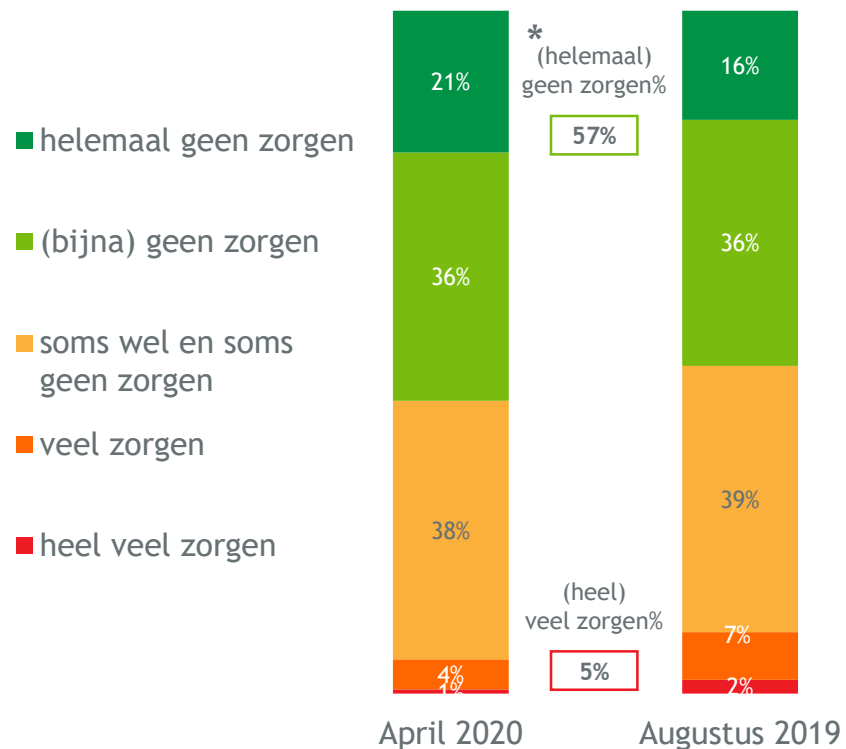
Vraag: Wat ziet u als het grootste (klimaat)risico voor uw woning? Hevige/extreme...

Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

Ruim de helft van de Nederlanders maakt zich niet al te veel zorgen over hun woning door het veranderde klimaat.

- Dit komt doordat zij al maatregelen hebben getroffen of denken nog genoeg tijd te hebben om maatregelen te treffen.
- Zij die meer zorgen ervaren, zijn angstig voor overstromingen, extreme hitte en stormen, en de vraag of hun huis hiertegen bestand is.

Zorgen over woning en klimaat

“Onze woning wordt gerenoveerd dus op alle punten aangepast.”
 “De veranderingen zijn te langzaam om daar direct gevolgen voor te hebben.”
 “Er zijn allerlei maatregelen genomen, dat ik me bijna geen zorgen maak.”
 “Onze woning lijkt me redelijk goed klimaatbestendig.”
 “Kunnen altijd maatregelen treffen.”
 “Voel mij redelijk veilig wat mijn woning betreft.”
 “Wij hebben zonnepanelen, scheiden afval voor het besproeien van de tuin gebruiken we de regenton. we gebruiken zo weinig mogelijk gas. ons huis is goed geïsoleerd en ga zo maar door.”

“Er komen meer stormen en extreem weer.”
 “De hitte die in huis blijft hangen.”
 “De ene keer valt de overlast mee en de andere keer weer tegen.”
 “Door de stijgende zeespiegel weet ik niet of in de toekomst mijn woning op een goede plek staat.”
 “Het is nu nog niet extreem, maar als er niks aan klimaatverandering gedaan wordt, zal het steeds extremer worden.”
 “Ik ben er niet dagelijks mee bezig, maar wel wanneer er veel regen valt of het extreem warm is.”

“Als de verwachtingen kloppen, staat mijn woning over tientallen jaren onder water.”
 “We wonen helemaal boven dus de hitte in zomer komt van boven gelijk naar onze woning dus het wordt heel erg heet.”
 “Schade door harde wind, extreme regen. Regenbuien zijn tegenwoordig erg intens en lokaal: als je geluk hebt vallen ze niet bij jou, maar anders veel kans op schade.”
 “Vanwege de stijgende zeespiegel ben ik bezorgd dat de woning onder water komt te staan t.z.t.”

* Het onderzoek in augustus 2019 is uitgevoerd vlak na een hittegolf (22-27 juli 2019). Dit heeft veel invloed gehad op de resultaten. Het weer voorafgaand aan de meting in april 2020 was betrekkelijk rustig. Dit verklaart dat men er anders tegenaan kijkt.

Vraag: In welke mate maakt u zich zorgen over uw woning met het veranderende klimaat? Kunt u toelichten waarom u zich [antwoord vorige vraag] maakt over uw woning en het veranderend klimaat? Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

Nederlanders maken zich zorgen over hevige neerslag en extreme droogte, en de mogelijke gevolgen hiervan.

- Men maakt zich meer zorgen over overstromingen door hevige neerslag dan over overstromingen vanuit de zee of een rivier.
- Waarschijnlijk is er in het eerste kwartaal van 2020 weinig overlast geweest door onweer en bliksem. Hier maakt men zich minder vaak zorgen over dan in augustus 2019.

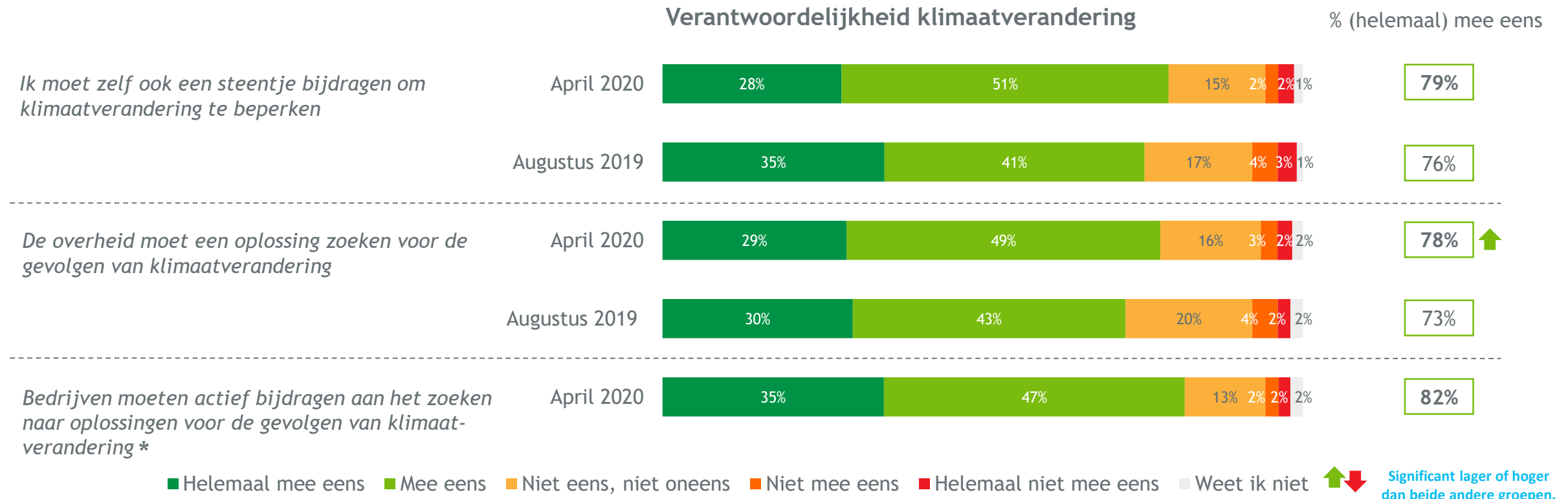

↑ ↓ Significant lager of hoger dan beide andere groepen.

Meer dan driekwart van de Nederlanders vindt dat iedereen (zijzelf, de overheid en bedrijven) zich in zou moeten zetten om klimaatverandering tegen te gaan.

- Vergeleken met augustus 2019 vinden meer Nederlanders dat de overheid een oplossing zou moeten zoeken voor de gevolgen van klimaatverandering. Het feit dat de overheid nu tijdens de coronacrisis een grote rol heeft gepakt, zou kunnen verklaren waarom Nederlanders de verantwoordelijkheid hiervoor meer bij hen neerleggen.

* Let op: deze stelling is niet in augustus 2019 voorgelegd.

Vraag: In welke mate bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen over klimaatverandering in Nederland?

Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

Resultaten

Kennis en informatie over klimaatbestendigheid

Bij klimaatbestendigheid denken Nederlanders aan het klaarmaken van hun woning zodat deze alle extreme weersomstandigheden kan doorstaan.

- Isoleren noemt men hierbij soms als specifieke actie. Het is de vraag of men dit in het kader zegt van verduurzamen (besparen energiegebruik) van de woning of het klimaatbestendig maken van de woning (hittestress).

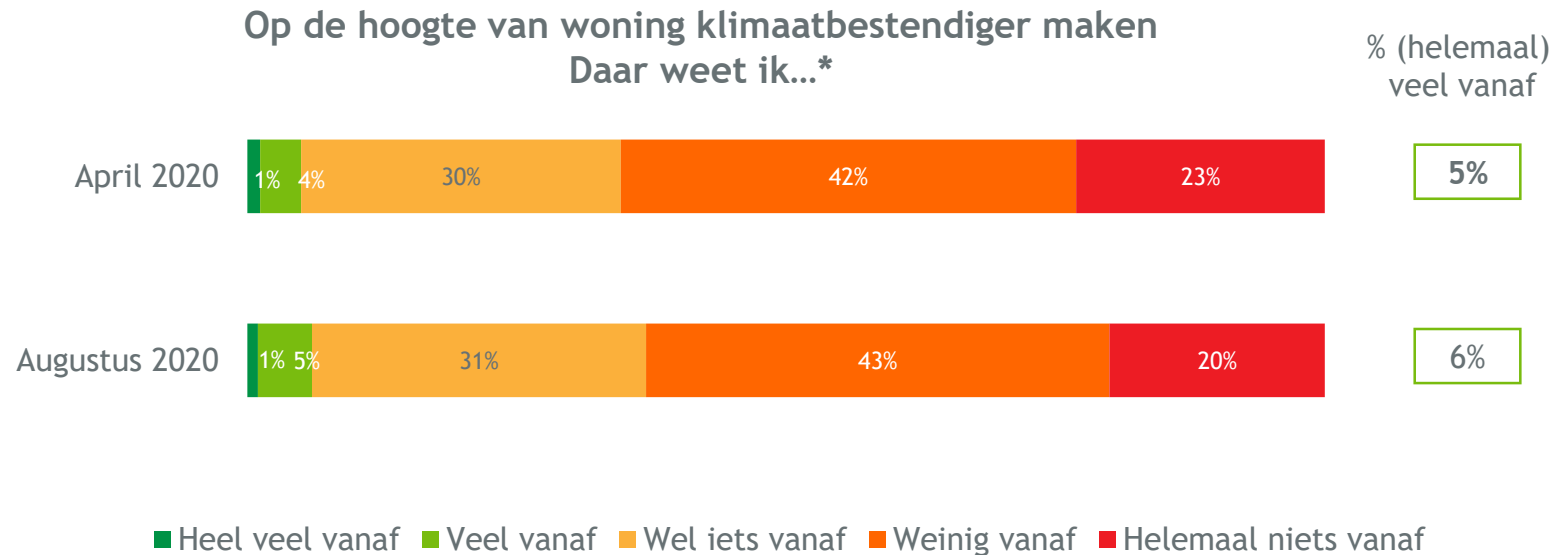
Definitie klimaatbestendigheid

- *“Dat de woning alle weertypen kan doorstaan.”*
- *“Dat de woning met verwachte en onverwachte omstandigheden van het klimaat voort blijft bestaan en geen schade oploopt door het klimaat.”*
- *“Beter bestand tegen hitte, overstromingen, e.d.”*
- *“Dat een woning of iets anders tegen alle soorten weersomstandigheden beschermd is.”*
- *“Isolatie en voor de zomer ventilatie.”*
- *“Bestand tegen alle klimaat invloeden.”*
- *“Dat extreem weer weinig schade aan kan brengen.”*
- *“Huis beter isoleren.”*
- *“Ik heb geen idee.”*
- *“Het huis en de tuin zo aanpassen dat het tegen een “stootje” kan.”*
- *“Beter isoleren van de woning.”*
- *“Een goede isolatie van de woning.”*
- *“Dat weersinvloeden er geen vat op hebben of minder.”*
- *“Anticiperend op wat het klimaat kan veroorzaken.”*
- *“Stevig, veilige woning.”*
- *“Dat zou ik niet weten.”*
- *“Isoleren.”*
- *“Onze woning is zodanig ingericht dat de effecten van de klimaatverandering opgevangen kunnen worden.”*

Vraag: Er kunnen maatregelen worden getroffen om een woning klimaatbestendiger te maken. Wat houdt ‘klimaatbestendigheid’ in volgens u?

Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

Nederlanders weten weinig tot niets af van de mogelijkheden om de woning zelf klimaatbestendig te maken.

* De vraagstelling is veranderd in de meting van april 2020 t.o.v. de meting van augustus 2019.

Vraag: In welke mate bent u op de hoogte van de mogelijkheden om uw woning zelf klimaatbestendiger te maken? / Wat weet u van de mogelijkheden om uw woning zelf klimaatbestendiger te maken? Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

Nederlanders zijn wel bekend met een aantal maatregelen die ze kunnen treffen. De vraag is echter of ze dit bewust aan klimaatbestendigheid koppelen.

- De bekendheid van deze opties zou bijvoorbeeld ook voort kunnen komen uit kostenbesparende en/of energiebesparende overwegingen.

Bekendheid opties*

	April 2020	Augustus 2019	
Zonnepanelen	63%	63%	
Isolatie spouwmuur	53% 	46%	**
Isolatie dak	52%	48%	
Isolatie vloer	48% 	42%	**
Dichtmaken van kieren en naden	47% 	39%	
Plaatsen HR ++ of triple glas	46%	43%	
Meer groen in de tuin / op het balkon	45%	45%	
Warmtepomp	40%	40%	
Tegels eruit in de tuin	39%	42%	
Zonnewering	39% 	47%	*
Regenton plaatsen	39%	43%	
Meer groen op het dak	31%	28%	
Zonneboiler	28%	28%	
Waterdoorlatende tegels of grind plaatsen	25%	23%	
Drempels optrekken / verhogen voor waterkering	15% 	12%	
Water infiltratie aanleggen	11%	9%	
Waterberging aanleggen	11%	9%	
Aanschaffen waterkering	5%	5%	
Anders, namelijk:	1%	1%	
Met geen enkele maatregel/Ik was hier helemaal niet mee bezig	7%	10%	

*Het onderzoek in augustus 2019 is uitgevoerd vlak na een hittegolf (22-27 juli 2019). Dit heeft veel invloed gehad op de resultaten. Het weer voorafgaand aan de meting in april 2020 was betrekkelijk rustig. Dit verklaart dat men er anders tegenaan kijkt.

**Het onderzoek in april 2020 volgde na de wintermaanden. Wellicht dat men daardoor nu aangeeft bekender te zijn met isoleren.

  Significant lager of hoger dan beide andere groepen.

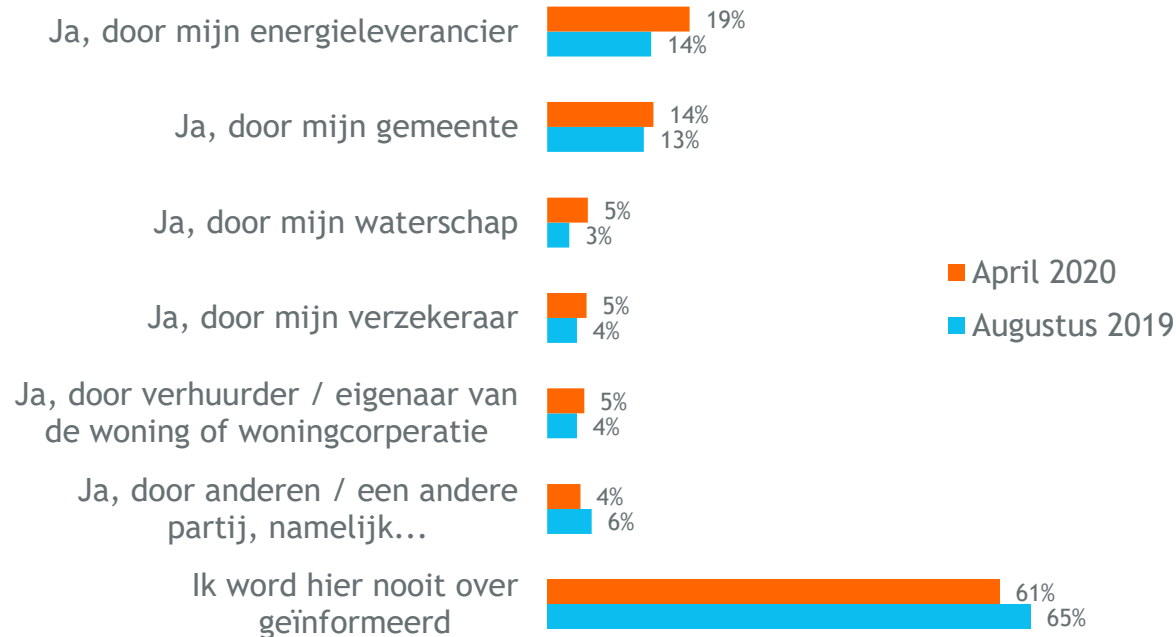
* De vraagstelling is veranderd in de meting van april 2020 t.o.v. de meting van augustus 2019.

Vraag: Met welke van onderstaande mogelijkheden om zelf uw woning klimaatbestendiger te maken, bent u bekend? / Van welke mogelijkheden wist u dat u hiermee u woning klimaatbestendig kan maken? Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

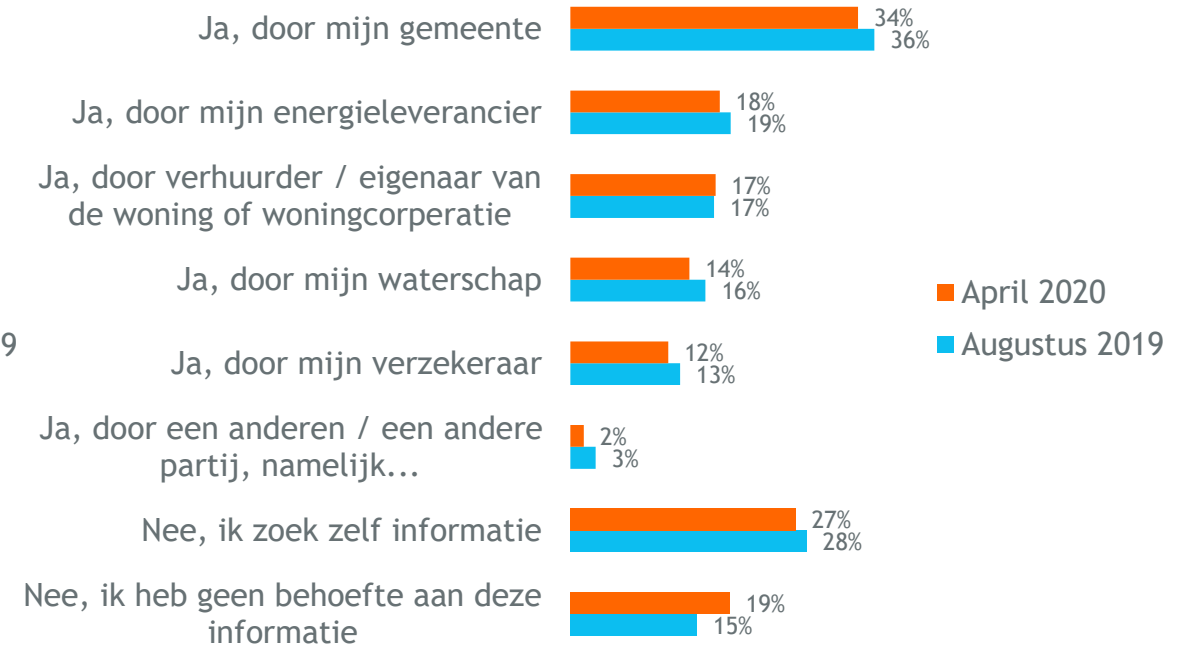
Groot deel van de Nederlanders heeft behoefte aan informatie over het klimaatbestendig maken van de woning. Deze ontvangt men niet.

- De gemeente vindt men in de meeste gevallen de meest logische afzender.

Afzender informatie

Behoefte informatie

Vraag: Wordt u wel eens geïnformeerd over de mogelijkheden om uw woning klimaatbestendiger te maken? Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

Vraag: Zou u (vaker) geïnformeerd willen worden over de mogelijkheden om uw woning klimaatbestendiger te maken? Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

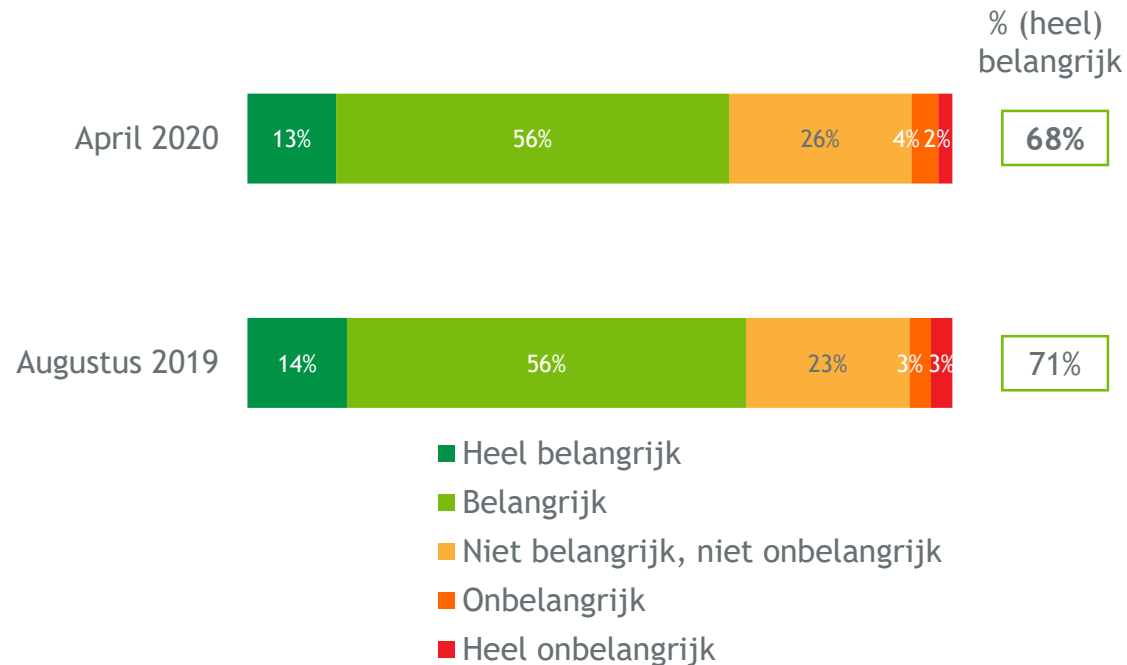
Resultaten

Houding t.a.v. de klimaatbestendigheid van de woning

Dat de woning klimaatbestendig is, vinden Nederlanders belangrijk. Ze stellen zichzelf hiervoor vaak verantwoordelijk.

- Ook overheidsinstanties (gemeente en rijksoverheid) en verhuurders ziet men als (mede) verantwoordelijke voor de klimaatbestendigheid van woningen.

Belang woning klimaatbestendig

Verantwoordelijkheid voor klimaatbestendigheid*

* De vraagstelling is dusdanig veranderd in de meting van april 2020 t.o.v. de meting van augustus 2019 dat een vergelijking van de uitkomsten niet mogelijk is.

Vraag: In welke mate vindt u het belangrijk dat uw woning klimaatbestendig is? Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

Vraag: Wie zou aanpassingen moeten doen aan uw woning om uw woning klimaatbestendig te maken? Basis: Allen (april 2020 n=1.001)

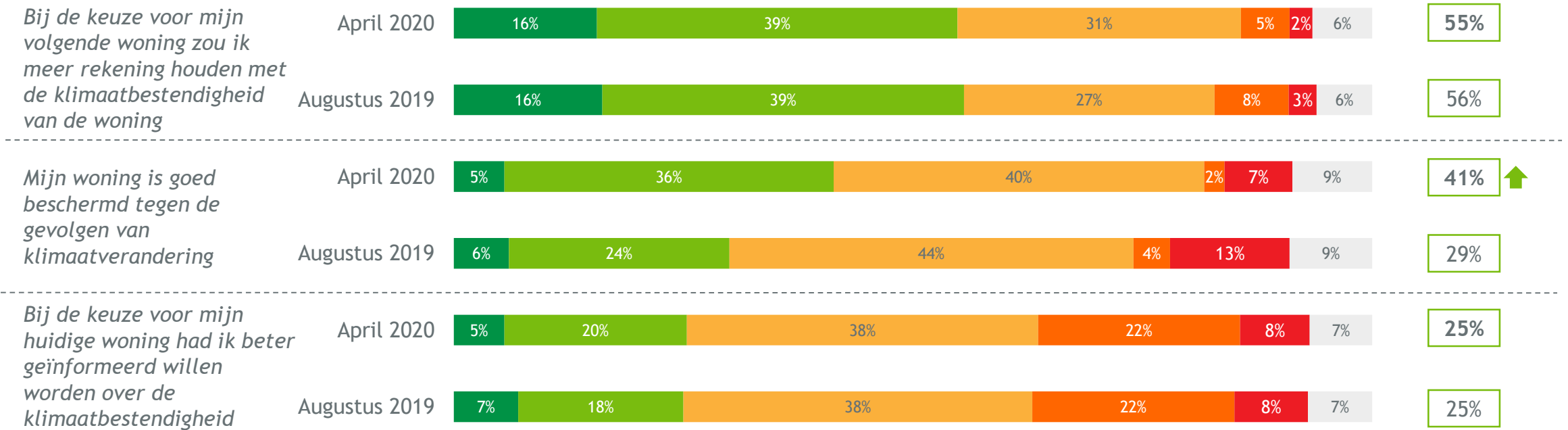

Het lijkt erop dat Nederlanders het lastig vinden om in te schatten hoe goed hun woning beschermd is of moet zijn tegen de gevolgen van klimaatverandering.

- Ongeveer de helft staat hier neutraal tegenover of weet het niet. Nederlanders lijken hier niet goed op de hoogte over te zijn. Bij een volgende woning lijken ze hier meer op te gaan letten. Al geeft het overgrote deel van de Nederlanders ook weer aan dat ze over de huidige woning beter geïnformeerd hadden willen worden. Lijkt tegenstrijdig.
- Vergeleken met augustus 2019 geven meer Nederlanders aan dat hun woning goed beschermd is: de hevige hitte van augustus had hier impact op.

Houding klimaatbestendigheid

% (helemaal) mee eens

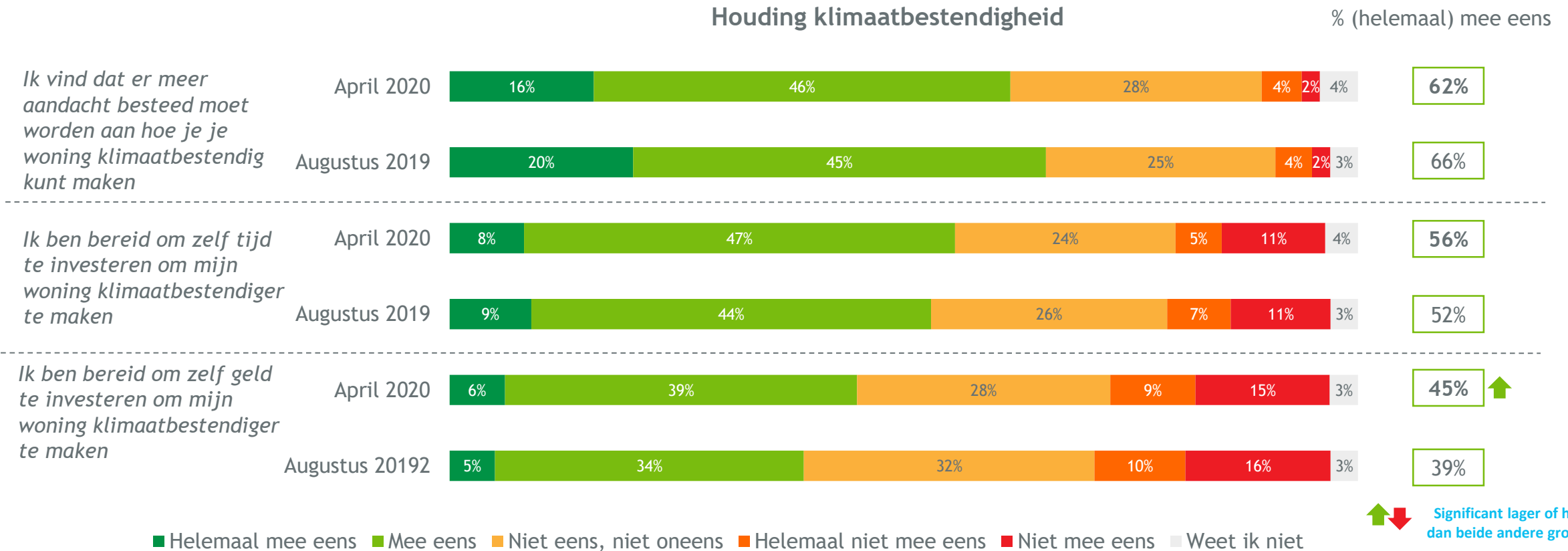
■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Niet eens, niet oneens ■ Niet mee eens ■ Helemaal niet mee eens ■ Weet ik niet

Vraag: In welke mate bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen over de klimaatbestendigheid van uw woning?

Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

Men is bereid zelf tijd en geld te steken in het klimaatbestendig maken van de woning.

- Wel moet er volgens hen meer aandacht besteed worden aan hoe je een woning klimaatbestendig maakt.
- De bereidheid om met de woning aan de slag te gaan is er, maar men weet nog niet zo goed hoe ze dit aan moeten pakken. Ligt hier een drempel?

Vraag: In welke mate bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen over de klimaatbestendigheid van uw woning?
 Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

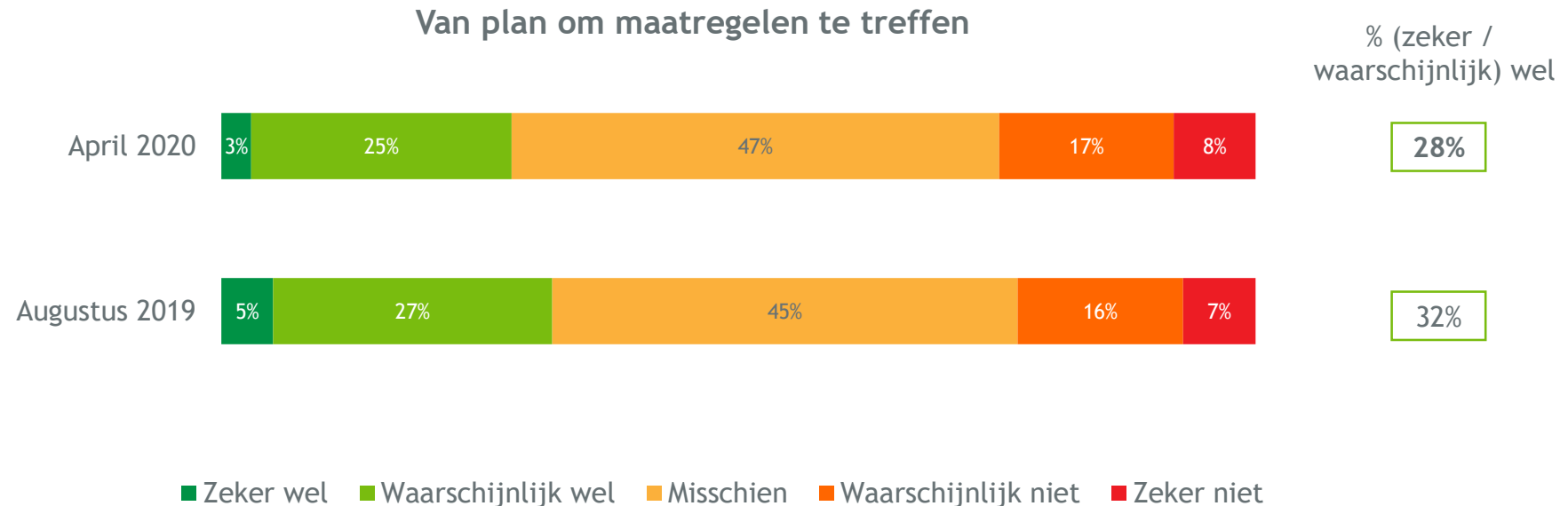

Resultaten

Treffen van maatregelen

Ruim een kwart van de Nederlanders geeft aan maatregelen te treffen om de woning klimaatbestendiger te maken.

- Vergeleken met augustus 2019 *lijkt* de intentie afgenomen te zijn. Wellicht omdat men minder ‘echte’ overlast heeft ervaren* de afgelopen periode of omdat de coronacrisis hierin een rol speelt: door de onzekere tijd stellen mensen beslissingen uit, zeker als deze een investering vragen.

* Het onderzoek in augustus 2019 is uitgevoerd vlak na een hittegolf (22-27 juli 2019). Dit heeft veel invloed gehad op de resultaten. Het weer voorafgaand aan de meting in april 2020 was betrekkelijk rustig. Dit verklaart dat men er anders tegenaan kijkt.

Driekwart van de Nederlanders heeft al maatregelen getroffen, maar het is de vraag of men dit gedaan heeft om de woning klimaatbestendig te maken.

- Meer groen in de tuin of op het balkon kan natuurlijk ook met het oog op de aantrekkelijkheid zijn aangepast. Het plaatsen van HR++ of triple glas en isoleren kan vanwege kostenbesparing zijn aangepakt.

Maatregelen getroffen

	Augustus 2019	April 2020
Plaatsen HR ++ of triple glas	24%	28%
Meer groen in de tuin / op het balkon	27%	27%
Dichtmaken van kieren en naden	24%	26%
Isolatie dak	24%	23%
Isolatie vloer	20%	23%
Zonnewering	26%	23%
Zonnepanelen	20%	22%
Isolatie spouwmuur	22%	22%
Tegels eruit in de tuin	16%	16%
Regenton plaatsen	15%	15%
Waterdoorlatende tegels of grind plaatsen	7%	7%
Warmtepomp	4%	5%
Drempels optrekken / verhogen voor waterkering	3%	5%
Meer groen op het dak	3%	3%
Water infiltratie aanleggen	3%	3%
Zonneboiler	4%	3%
Waterberging aanleggen	2%	2%
Aanschaffen waterkering	2%	2%
Geen enkele maatregel	27%	27%

Vraag: Welke van onderstaande maatregelen heeft u doorgevoerd of laten doorvoeren zodat uw woning klimaatbestendiger wordt? Basis: Allen (augustus 2019 n=1.055, april 2020 n=1.001)

De belangrijkste redenen om een woning (nog) niet klimaatbestendig te maken, zijn de kosten en het gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel hiervoor.

- Deze laatste reden geldt voornamelijk voor Nederlanders die in een huurhuis wonen: zij leggen de verantwoordelijkheid bij hun woningcorporatie of de verhuurder van hun woning.

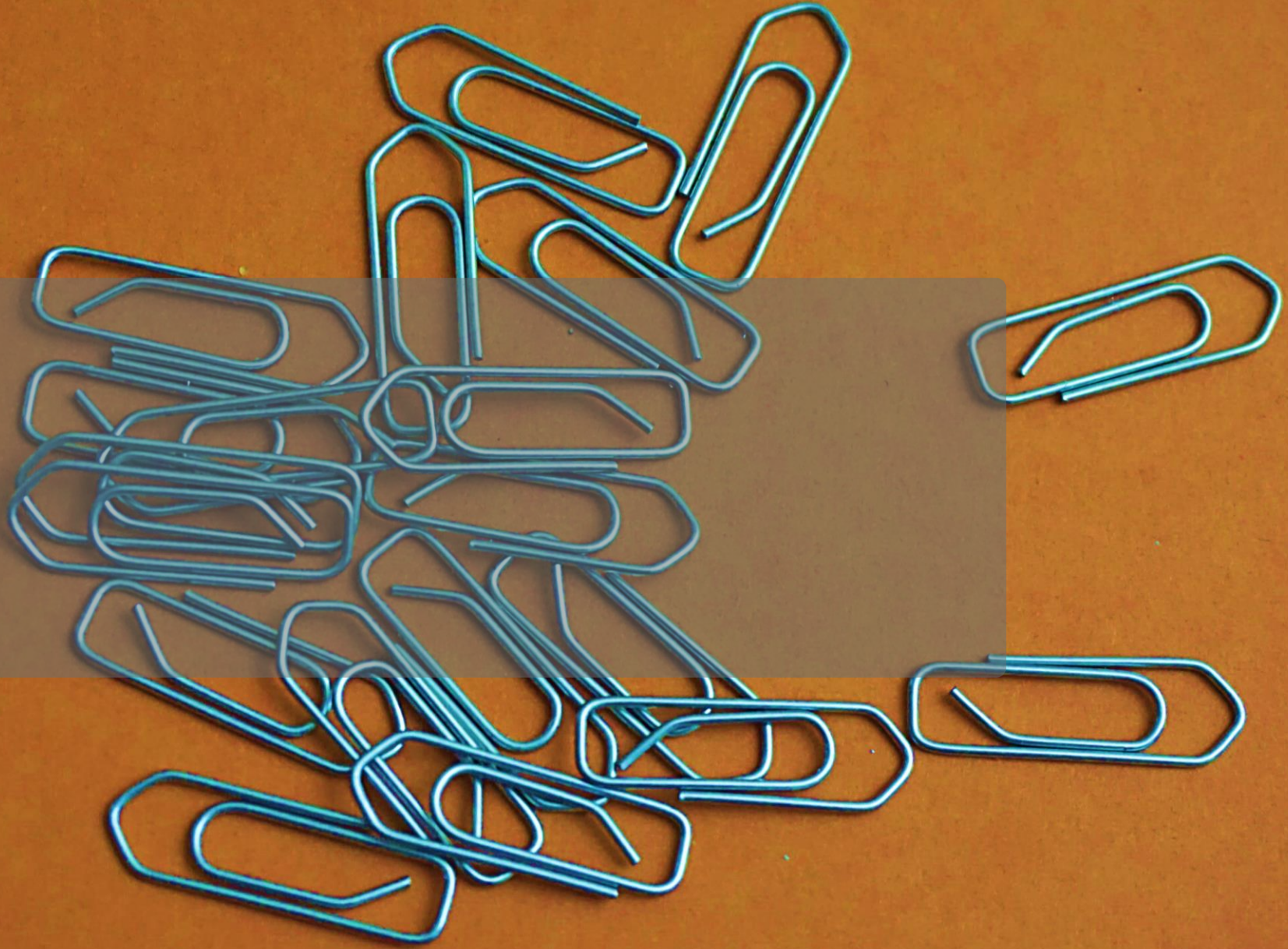
Geen enkele maatregel getroffen

April
2020
27%

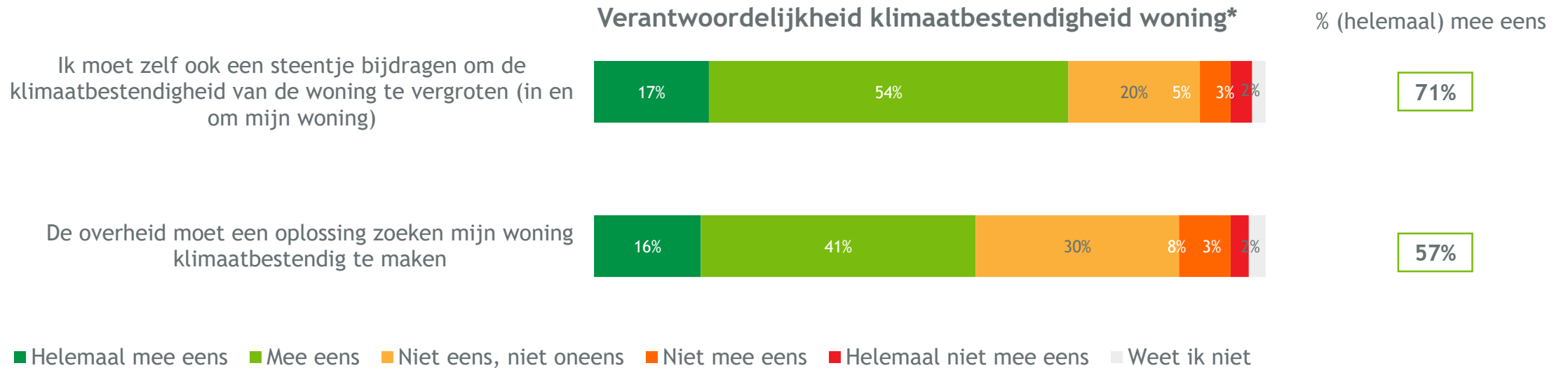
Reden geen maatregelen getroffen

Bijlagen

Verantwoordelijkheid klimaatbestendigheid woning.

* Let op: deze stellingen zijn niet in augustus 2019 voorgelegd.

Vraag: In welke mate bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen over klimaatverandering in Nederland?
Basis: Allen (april 2020 n=1.001)

Onderzoeksverantwoording

Methode

> Online onderzoek

> 31 vragen

> +/- 6 minuten

Doelgroep & steekproef

> Nederlanders 18+

> Netto 2020 n= 1.001

> Extern onderzoekspanel

Veldwerk

> 20 t/m 27 april 2020

* Respondenten zijn geworven uit het panel via Panelclix. We hebben rekening gehouden met een representatieve verdeling op leeftijd, geslacht, regio en opleiding.

Auteurs: Michiel van Rossum, Koen van Schaik en Michèle Schoots
Mei 2020

